

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobkyně: E. S.**, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 47 Ca 147/99 - 49 ze dne 22. 2. 2001,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala v reakci na vysvětlující přípis Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2005, sp. zn. 6 Ads 21/2005, k jejímu podání ze dne 18. 10. 2004 dne 31. 10. 2005 (k poštovní přepravě 27. 10. 2005) kasační stížnost proti rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2001, č. j. 47 Ca 147/99 - 49, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č. X ze dne 11. 12. 1998; tímto rozhodnutím ČSSZ byl k žádosti stěžovatelky přiznán od 11. 12. 1997 starobní důchod podle § 29 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve výši 2776 Kč. Stěžovatelka získala 24 let pojištění, a proto jí nárok na důchod vznikl až dovršením 65 let (pokud nevzniká pojištěnci nárok na starobní důchod proto, že získal méně než 25 let pojištění při dosažení důchodového věku, vzniká mu nárok na starobní důchod, pokud získal dobu pojištění nejméně 15 let a dosáhl věku aspoň 65 let). V opravném prostředku podaném u ČSSZ dne 4. 1. 1999 stěžovatelka namítala, že jí nárok na starobní důchod vznikl již 1. 1. 1996, žádala o objasnění výpočtu důchodu, který jí nebyl srozumitelný, včetně toho, jak bude nakládáno s jedním rokem, který jí chybí do požadovaného počtu 25 let pojištění. O tomto opravném prostředku Městský soud v Praze rozhodl rozsudkem ze dne 22. 1. 2001 (č. j. 47 Ca 147/99 - 49), kterým rozhodnutí ČSSZ podle tehdejších procesních pravidel potvrdil. Z dávkového (správního) spisu Městský soud v Praze zjistil, že stěžovatelka podala žádost na tiskopisu u OSSZ Hradec Králové dne 29. 7. 1998, před rokem 1996 žila stěžovatelka trvale v cizině, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve vztahu k dávkám důchodového zabezpečení, požadoval jako podmínku nároku, aby žadatel měl trvalý pobyt na území České republiky, pokud jinak nestanovila mezinárodní smlouva; tuto podmínku odstranil zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění od 1. 1. 1996. Městský soud v Praze vzal za nesporné, že stěžovatelka dosáhla 24 let pojištění (to nebylo

zpochybněno), a nárok na starobní důchod jí tedy vznikl až dosažením 65 let, tedy k 11. 12. 1997. K tomuto datu byl starobní důchod přiznán, přičemž jeho výše byla propočtena podle zákona č. 100/1988 Sb., neboť to bylo pro stěžovatelku výhodnější.

V soudním spise Městského soudu v Praze je poté založeno podání stěžovatelky doručené 12. 2. 2004, kterým urguje vyřízení odvolání proti rozsudku Městského soudu v Praze; kopii podacího lístku doporučené zásilky adresované Městskému soudu v Praze ze Stuttgartu ve Spolkové republice Německo ze dne 17. 4. 2001 tomuto soudu předložila v únoru 2004. Městský soud v Praze stěžovatelku přípisem z 7. 10. 2004 informoval, že evidencí soudu její odvolání proti rozsudku, které měla zaslat 17. 4. 2001, neprochází a v soudním spise sp. zn. 47 Ca/99 se nenachází. Dále stěžovatelce vysvětlil právní úpravu reformy správního soudnictví a souvislosti úpravy obsažené v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož v případě, že o odvolání proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví nebylo rozhodnuto do 1. 1. 2003, bylo toto řízení ex lege zastaveno a kasační stížnost podle s. ř. s. bylo možno podat ve lhůtě do 31. 1. 2003. Proti tomuto přípisu stěžovatelka protestovala „odvoláním“ ze dne 18. 10. 2004, které soud předložil Nejvyššímu správnímu soudu 18. 3. 2005 jako kasační stížnost. Nejvyšší správní soud dne 20. 10. 2005 pod č. j. 6 Ads 21/2005 - 73 stěžovatelce podrobně vyložil situaci, ke které v jejím případě došlo, a podal jí základní poučení o lhůtách a náležitostech kasační stížnosti, o které jedině může Nejvyšší správní soud rozhodovat.

Stěžovatelka pak dne 27. 10. 2005 podala u Nejvyššího správního soudu kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze s tím, že žádá o ustanovení advokáta pro toto řízení a zdůraznila, že nikdy žádnou lhůtu k odvolání neporušila, vždy reagovala v termínu a včas předkládala požadované doklady, je přesvědčena o svém nároku na starobní důchod a odmítá nést odpovědnost za neschopnost úřadů, které situaci zavinily tím, že úředníci nepracovali vůbec nebo nekvalifikovaně.

Městský soud v Praze rozhodl o návrhu na ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti dne 22. 2. 2006 pod č. j. 47 Ca 99 - 86 (stěžovatelce doručeno 17. 3. 2006) tak, že se jí advokát pro toto řízení neustanovuje, neboť podvkrát nereagovala na výzvu soudu k prokázání majetkových poměrů. Proti tomuto usnesení kasační stížnost nebyla podána a nabylo právní moci 17. 3. 2006.

Nejvyšší správní soud se před meritorním přezkumem námitek obsažených v kasační stížnosti musel zabývat tím, zda jsou splněny podmínky řízení, zda je kasační stížnost podána včas a zda je věc otevřena k meritornímu přezkumu.

Podle § 106 odst. 2 s. ř. s. musí být kasační stížnost podána obecně do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, které je napadáno; zmeškání lhůty pro podání kasační stížnosti nelze prominout. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem (to neplatí, má-li sám vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie) - § 105 odst. 2 s. ř. s. Podle § 129 odst. 3 s. ř. s. bylo-li přede dnem účinnosti tohoto zákona podáno proti rozhodnutí soudu o opravném prostředku odvolání a nebylo o něm rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona (1. 1. 2003), zastavuje se řízení o odvolání dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Účastník tohoto řízení může do 31. 1. 2003 podat proti rozhodnutí soudu o opravném prostředku kasační stížnost podle tohoto zákona.

Stěžovatelce bylo rozhodnutí Městského soudu v Praze o opravném prostředku ze dne 22. 1. 2001, č. j. 47 Ca 147/99 - 49, doručeno 4. 4. 2001; stěžovatelka tvrdí, že podala

proti tomuto rozhodnutí včas odvolání, jehož vyřízení urgovala poprvé dopisem doručeným Městskému soudu v Praze 12. 2. 2004. Jak shora uvedeno, evidencí soudu odvolání stěžovatelky neprochází, nicméně Nejvyšší správní soud usuzuje, že její tvrzení o podání odvolání je pravděpodobné, neboť doložila podací lístek pošty ze SRN a posléze i kopii textu tohoto odvolání. Pak by řízení o takovém odvolání nebylo do 31. 12. 2002 skončeno, řízení bylo ze zákona zastaveno a stěžovatelka měla možnost podat do 31. 1. 2003 kasační stížnost. Z obsahu soudního spisu Městského soudu v Praze shora blíže zjištěného plyne, že první podání, kterým se stěžovatelka po roce 2001 na soud obrátila, a které je založeno v soudním spise, bylo podání z 8. 2. 2004 doručené tomuto soudu 12. 2. 2004, kterým urgovala vyřízení odvolání, které měla podat 12. 4. 2001. Stěžovatelka proto měla možnost podat kasační stížnost do 31. 1. 2003; tato lhůta plynula z reformních kroků provedených v oblasti správního soudnictví shora uvedeným soudním řádem správním - soudy nebyly povinny účastníky řízení o odvolání poučovat, že tato řízení se ex lege zastavují, pokud nebyla do 1. 1. 2003 skončena, ani o lhůtě pro podání kasační stížnosti. Zákonodárce zde evidentně vycházel ze zásady *vigilantibus iura*, tedy, že každému přísluší střežit svá práva. Stěžovatelka se po dobu tří let o řízení, které mělo k jejímu odvolání probíhat, nezajímala, kasační stížnost do 31. 1. 2003 nepodala. V této souvislosti je právně nerozhodné, že se o této možnosti dozvěděla až po korespondenci s Městským soudem v Praze a zdejším soudem v letech 2004 a 2005 v reakci na její podání z 8. 2. 2004, ani z jakých důvodů nebylo řízení o odvolání do 1. 1. 2003 skončeno. Podala-li tedy stěžovatelka kasační stížnost proti rozhodnutí Městského soudu v Praze o opravném prostředku z 22. 1. 2001, proti němuž podala odvolání, o němž řízení bylo 1. 1. 2003 zastaveno ex lege, až dne 27. 10. 2005 (lhůta 31. 1. 2003 nebyla evidentně respektována), byla podána opožděně (věci by nijak nenapomohlo ani to, kdyby Nejvyšší správní soud považoval za kasační stížnost již první podání učiněné po roce 2001, tedy podání ze dne 8. 2. 2004). Nesplnění podmínky řízení spočívající v nedostatku zastoupení advokátem je pak již jen druhotným a nepřímým nedostatkem neumožňujícím věc projednat.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že výklad ustanovení § 129 odst. 3 s. ř. s., jenž je pro věc určující, byl v podobě podané v tomto rozhodnutí opakovaně podroben testu ústavnosti Ústavním soudem (kupř. I. ÚS 773/04 ze dne 28. 4. 2005), přičemž i tento orgán ochrany ústavnosti považoval nepřekročitelný termín 31. 1. 2003 pro podání kasační stížnosti za okolností shora uvedených za ústavně konformní.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako opožděnou odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., za použití § 129 odst. 3 s. ř. s.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., jenž stanoví, že v případě odmítnutí návrhu nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Obiter dictum Nejvyšší správní soud poznamenává, že ve svém vysvětlujícím dopise z 20. 10. 2005 stěžovatelce v žádném případě „nedoporučoval“ podávání kasační stížnosti, jak stěžovatelka uvádí, není to v jeho pravomoci; v rámci možností s ohledem na charakter podání stěžovatelce bylo vysvětleno, jaké náležitosti a podmínky jsou s podáním kasační stížnosti spojeny.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. května 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

